

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MELCHIOR WATHELET
prednesené 10. júla 2018¹

Vec C-478/17

**IQ
proti
JP**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností – Postúpenie vecí súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na jej prejednanie – Pojem ‚súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej‘“

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý sa týka výkladu článku 15 nariadenia (ES) č. 2201/2003², podal Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) v rámci sporu medzi žalobkyňou IQ, matkou troch maloletých detí, ktoré s ňou bývajú v Spojenom kráľovstve od roku 2012, a JP, otcom detí, cudzím štátnym príslušníkom s bydliskom v Rumunsku, vo veciach rodičovských práv a povinností.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

2. Odôvodnenia 12, 13 a 21 nariadenia č. 2201/2003 znejú takto:

- „(12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.
- (13) Toto nariadenie umožňuje v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok, aby súd, ktorý má právomoc, postúpil vec súdu iného členského štátu, ak je tento súd vo vhodnejšej situácii na to, aby konal vo veci. ...
- (21) Uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte sa má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania by sa mali obmedziť na najnutnejšie minimum.“

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. ES L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243, nazývaný „Brusel II a“).

3. V článku 1 nariadenia č. 2201/2003 sa stanovuje:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na:

...

b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.“

4. Podľa článku 2 nariadenia č. 2201/2003:

„Na účely tohto nariadenia:

1. pojem ‚súd‘ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia podľa článku 1;

...“

5. Článok 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Všeobecná právomoc“ znie:

„Súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.“

6. Odseky 1 a 2 článku 12 nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Dohoda o právomoci“ znejú:

„1. Súdy členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva, majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:

a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu

a

b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

2. Právomoc založená podľa odseku 1 zanikne, akonáhle:

a) rozsudok o návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva sa stal právoplatným;

b) v prípade, že k dátumu uvedenému v písm. a) sa konanie o rodičovských právach a povinnostiach neskončilo, rozsudok v tomto konaní sa stáva právoplatným;

c) konania uvedené v písm. a) a b) sa skončili z iného dôvodu.

...“

7. Podľa článku 15 nariadenia č. 2201/2003, nazvaného „Postúpenie súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie vecí“:

„1. Vo výnimočných prípadoch, ak sa súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej, domnievajú, že súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci alebo jej špecifickej časti, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa, môžu:

- a) prerušiť konanie vo veci alebo jej časti a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh na súd tohto iného členského štátu podľa odseku 4; alebo
- b) požiadali súd iného členského štátu, aby prevzal právomoc podľa odseku 5.

2. Odsek 1 sa vzťahuje:

- a) na návrh účastníka; alebo
- b) z vlastného podnetu súdu; alebo
- c) na žiadosť súdu iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu podľa odseku 3.

S postúpením na základe vlastného podnetu súdu alebo na žiadosť súdu iného členského štátu musí súhlasiť aspoň jeden z účastníkov.

3. Dieťa má osobitnú väzbu k členskému štátu podľa odseku 1, ak tento členský štát:

- a) sa stal miestom obvyklého pobytu dieťaťa potom, ako sa na súde, ktorý je uvedený v odseku 1, začalo konanie; alebo
- b) je miestom pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, alebo
- c) je štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa, alebo
- d) je miestom obvyklého pobytu nositeľa rodičovských práv a povinností; alebo
- e) je miestom, kde sa nachádza majetok dieťaťa, a vec sa týka opatrení na ochranu dieťaťa vo vzťahu ku správe, udržiavaniu alebo nakladaniu s týmto majetkom.

4. Súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, určí lehotu, v ktorej sa na súde tohto iného členského štátu musí začať konanie podľa odseku 1.

Ak sa v tejto lehote na súdoch konanie nezačalo, súd, na ktorom už konanie začalo, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

5. Súdy tohto iného členského štátu môžu, ak je to s ohľadom na špecifické okolnosti prípadu v najlepšom záujme dieťaťa, prijať právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b). V tomto prípade súd, ktorý začal konanie ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc. Inak súd, ktorý začal konanie ako prvý, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

6. Na účely tohto článku súdy spolupracujú buď priamo alebo prostredníctvom ústredných orgánov určených podľa článku 53.“

8. Článok 19 tohto nariadenia s názvom „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“ stanovuje:

„...“

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

9. Podľa článku 23 nariadenia č. 2201/2003, ktorý má názov „Dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností“:

„Rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností sa neuzná:

...

e) ak je nezlučiteľný s neskorším rozsudkom týkajúcim sa rodičovských práv a povinností vydaným v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

...“

B. Rumunské právo

10. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že článok 448 ods. 1 bod 1 Codul de procedură civilă român (rumunský občiansky súdny poriadok) v Rumunsku stanovuje, že rozsudky vo veciach rodičovských práv a povinností vydané v prvostupňovom konaní sú vykonateľné. Podľa rumunských procesnoprávných predpisov výkon súdnych rozhodnutí vydaných v prvom stupni vo veciach rodičovských práv a povinností môže byť zastavený iba v prípade, že sa vyhovie odvolaniu.

II. Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11. Dňa 26. novembra 2014 žalobkyňa IQ, matka troch detí, ktoré s ňou bývajú v Spojenom kráľovstve od roku 2012, podala na Judecătoria Cluj-Napoca (Súd prvého stupňa Kluž, Rumunsko) návrh na rozvod proti otcovi ich troch detí, žalovanému JP, cudziemu štátnemu príslušníkovi s pobytom vo Floreşti, v Rumunsku.

12. Týmto návrhom žalobkyňa takisto navrhla, aby jej tento súd priznal výlučný výkon rodičovských práv a povinností, pokiaľ ide o tri maloleté deti pochádzajúce z manželstva, zveril ich do jej osobnej starostlivosti a nariadil žalovanému platiť výživné.

13. Žalovaný podal protinávrh, v ktorom navrhoval, aby súd rozviedol manželstvo na základe spoločnej dohody, alebo subsidiárne na základe spoločnej viny, zveril výkon rodičovských práv a povinností vo vzťahu ku všetkým trom deťom pochádzajúcim z manželstva obom rodičom a stanovil program na udržiavanie osobných väzieb s deťmi.

14. Na pojednávaní z 28. septembra 2015 Judecătoria Cluj-Napoca (Súd prvého stupňa Kluž) overil svoju právomoc a vyhlásil svoju právomoc na prejednanie veci. Keďže sa účastníci konania dohodli na rozvode na základe spoločnej dohody, tento súd dospel k záveru, že boli splnené podmienky na to, aby sa vyjadril o týchto žalobných návrhoch. V dôsledku toho rozviedol manželstvo na základe spoločnej dohody a prerušil konanie o žalobných návrhoch súvisiacich s návrhmi týkajúcimi sa samotného rozvodu, vo vzťahu ku ktorým súd pokračoval v skúmaní, pričom stanovil dátum ústneho pojednávania na účely dokazovania.

15. Judecătoria Cluj-Napoca (Súd prvého stupňa Kluž) svojím rozsudkom čiastočne vyhovel tak návrhu žalobkyne, ako aj protinávrhu žalovaného, nariadil spoločný výkon rodičovských práv a povinností v súvislosti so všetkými tromi deťmi pochádzajúcimi z manželstva, stanovil miesto pobytu detí v bydlisku žalobkyne, určil výšku výživného, ktoré má žalovaný uhrádzať v prospech detí a vypracoval program udržiavania osobných vzťahov medzi otcom a deťmi.

16. Dňa 7. septembra 2016 matka a otec detí podali proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

17. Na tomto súde IQ požaduje priznanie výlučného výkonu rodičovských práv a povinností a zavedenie reštriktívnejšieho programu udržiavania osobných vzťahov otca s deťmi. JP navrhuje, aby sa tento program rozšíril.

18. Dňa 26. decembra 2016 podala IQ na High Court of Justice (England & Wales), Family Division (Family Court) Birmingham [Vrchný súd (Anglicko a Wales), Rodinnoprávne oddelenie (Súd pre rodinné veci) Birmingham, Spojené kráľovstvo] návrh na obmedzujúci súdny príkaz voči otcovi detí. Dňa 3. januára 2017 navrhla, aby tento súd rozhodol o starostlivosti o deti.

19. V ten istý deň tento súd vydal predbežné opatrenie zakazujúce otcovi detí, aby si ich prevzal až do doby, kým sa s konečnou platnosťou rozhodne o tejto veci. Okrem toho 2. februára 2017 vyzval vnútroštátny súd, aby sa vylúčil z rozhodovania vo veci, keďže miesto pobytu detí sa so súhlasom rodičov nachádza v Spojenom kráľovstve.

20. Na základe uznesenia prijatého High Court of Justice (England & Wales), Family Division, Family Court, Birmingham [Vrchný súd (Anglicko a Wales), Rodinnoprávne oddelenie, Súd pre rodinné veci Birmingham] bola 6. júla 2017 na vnútroštátny súd doručená žiadosť o postúpenie veci na tento súd Spojeného kráľovstva na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003, keďže prinajmenšom od roku 2013 mali dotknuté tri deti obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, t. j. v jeho jurisdikcii a nie v Rumunsku, a to počas celého konania pred rumunskými súdmi.

21. Vnútroštátny súd uvádza, že v prejednávanej veci sa súd požiadaný o postúpenie veci nachádza v štádiu odvolania a že už existuje rozhodnutie vydané v prvom stupni.

22. Pripomína tiež, že rozhodnutie vydané v prvom stupni Judecătoria Cluj-Napoca (Súd prvého stupňa Kluž) je podľa článku 448 ods. 1 bodu 1 rumunského občianskeho súdneho poriadku vykonateľné, takže keďže tento rozsudok nebol zrušený, žalovaný môže požadovať jeho vykonanie.

23. Ak by mal vnútroštátny súd postúpiť vec na súd v Spojenom kráľovstve na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003, nemal by možnosť rozhodnúť o odvolaní, takže rozhodnutie vydané v prvom stupni by naďalej existovalo.

24. Za týchto podmienok Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Vzťahuje sa výraz ‚súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej‘, uvedený v článku 15 [nariadenia č. 2201/2003], tak na súdy, ktoré rozhodujú vo veci na prvom stupni, ako aj na súdy rozhodujúce o opravnom prostriedku? Treba rozhodnúť, či môže byť na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003 vec postúpená súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, v prípade, že súd, ktorý má právomoc a ktorému bola doručená žiadosť o postúpenie veci na súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii, je odvolacím súdom, zatiaľ čo súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci, je prvostupňovým súdom.
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, ako sa má súd, ktorý má právomoc, postupujúci vec súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, vyrovnáť s rozhodnutím vydaným na prvom stupni?“

III. Konanie pred Súdnym dvorom

25. Písomné pripomienky predložili len rumunská vláda a Európska komisia, žiadny z účastníkov konania vo veci samej to nepovažoval za nevyhnutné. Pojednávanie nebolo požadované, ani organizované Súdnym dvorom.

IV. Analýza

A. O prvej otázke

1. Zhrnutie pripomienok účastníkov konania

26. Rumunská vláda poznamenáva, že Súdny dvor rozhodol, že na účely zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa pri vykonávaní pravidiel upravujúcich právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností normotvorca Európskej únie použil, ako to vyplýva z odôvodnenia 12 nariadenia, kritérium blízkosti.³ Podľa tohto kritéria je právomoc súdu spravidla určená podľa článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, na základe miesta obvyklého pobytu dieťaťa v dobe začatia konania.⁴ Článok 12 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, ktorý predovšetkým stanovuje, že súd, ktorý má právomoc rozhodovať o návrhu na rozvod na základe článku 3 toho istého nariadenia, má tiež právomoc, pokiaľ ide o každú otázku týkajúcu sa rodičovských práv a povinností súvisiacu s týmto návrhom, predstavuje výnimku z pravidla právomoci stanoveného v článku 8 nariadenia č. 2201/2003.

27. Najskôr, pokiaľ ide o článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, rumunská vláda po prvé konštatuje, že pojem „súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej“ nie je v tomto nariadení definovaný. Preto treba tento pojem vykladať s prihliadnutím na kontext, do ktorého patrí tento článok, a na ciele sledované nariadením č. 2201/2003.

28. Rumunská vláda ďalej pripomína, že pravidlá právomoci vo veciach týkajúcich sa rodičovských práv a povinností sú uvedené v kapitole II oddiele 2 nariadenia č. 2201/2003, ktorého súčasťou je článok 15. Vecná pôsobnosť článku 15 nariadenia č. 2201/2003 je teda rovnaká ako všetkých pravidiel právomoci stanovených v oddiele 2 kapitoly II nariadenia č. 2201/2003.⁵ Z toho vyplýva, že „súd, ktorý má právomoc“ v zmysle článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 môže byť ktorýkoľvek zo súdov, ktoré majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností, uvedených v článkoch 8 až 14 nariadenia

3 Pozri rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 45).

4 Pozri rozsudky z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, bod 52), a z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 46).

5 Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 30).

č. 2201/2003. Preto podľa rumunskej vlády článok 15 tohto nariadenia zveruje vnútroštátnemu súdu, ktorý zmieňuje, úlohu rozhodnúť vo veci v oblasti rodičovských práv a povinností na základe právomoci stanovenej v nariadení č. 2201/2003 bez ohľadu na to, či tento súd rozhoduje na prvom stupni alebo v odvolacom konaní.

29. Rumunská vláda sa napokon domnieva, že pojem „súd...“, ktorý má právomoc vo veci samej,“ v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 odkazuje nielen na skutočnosť, že ide o súd, ktorý môže, na základe svojej právomoci, rozhodovať vo veci samej, ale aj na skutočnosť, že dotknutý súd vyhlásil svoju právomoc.

30. Pokiaľ ide o okamih, v ktorom súd, ktorý má právomoc vo veci samej, môže postúpiť vec súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, rumunská vláda uvádza, že článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 nestanovuje časové obmedzenie.

31. V tejto súvislosti rumunská vláda poukazuje na to, že podľa článku 12 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 právomoc založená podľa článku 12 ods. 1 tohto nariadenia zaniká okrem iného po tom, čo sa rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach stalo právoplatným alebo hneď ako sa konanie skončí z iného dôvodu. V konaní vo veci samej prvý súd, ktorý začal konanie, by mohol postúpiť vec súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, na základe článku 15 nariadenia č. 2201/2003, až do zániku právomoci prvého súdu. Rumunská vláda sa domnieva, že pri postúpení veci musí súd, ktorý má právomoc, v jednotlivých prípadoch analyzovať, či predovšetkým sú splnené podmienky stanovené v článku 15 tohto nariadenia.⁶

32. V situácii, o akú ide vo veci samej, prináleží súdu, ktorý má právomoc, teda súdu, ktorý začal konať ako prvý, overiť, či postúpenie na súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci, spĺňa podmienky stanovené v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, a konkrétnejšie, či súd, ktorému plánuje postúpiť vec, je vo veciach rodičovských práv a povinností vo vhodnejšej situácii na vydanie rozhodnutia, ktoré najlepšie slúži záujmom dieťaťa.

33. Rumunská vláda navrhuje odpovedať na prvú otázku v tom zmysle, že ustanovenia nariadenia č. 2201/2003 vo všeobecnosti a osobitne článok 15 sa majú vykladať v tom zmysle, že za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, umožňujú, aby súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej v zmysle článku 12 ods. 1 tohto nariadenia, postúpil vec súdu iného členského štátu, ktorý považuje za súd vo vhodnejšej situácii, až kým nezanikne jeho právomoc na základe článku 12 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003.

34. Okrem toho prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý má právomoc vo veci samej, v jednotlivých prípadoch analyzovať a stanoviť, či postúpenie veci nachádzajúcej sa v štádiu odvolania spĺňa podmienky stanovené v článku 15 nariadenia č. 2201/2003, a najmä preskúmať, či súd, ktorému sa plánuje vec postúpiť, je vo vhodnejšej situácii na to, aby rozhodol vo veci rodičovských práv a povinností, a či postúpenie veci je v najlepšom záujme dieťaťa.

35. Podľa Komisie článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 umožňuje postúpenie právomoci len súdu „inému členskému štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu“. Článok 15 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003 obsahuje taxatívny zoznam kritérií vymedzujúcich pojem „členského štátu, ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu“. V tejto súvislosti členský štát súčasného miesta obvyklého pobytu dieťaťa nie je uvedený na tomto zozname, zatiaľ čo právomoc súdov nachádzajúcich sa v štáte obvyklého pobytu dieťaťa predstavuje základný kameň súdnej právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností.

6 Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, body 56 až 59).

36. Komisia sa však domnieva, že uplatnenie článku 15 nariadenia č. 2201/2003 by nemalo byť vylúčené v prípade, ak dva súde majú právomoc. Bolo by teda v rozpore s *ratio legis* tohto ustanovenia vylúčiť, aby sa toto ustanovenie vzťahovalo na súd členského štátu, kde je vzťah k dieťaťu najsilnejší.

37. Pokiaľ ide o vzťah medzi článkami 15 a 19 nariadenia č. 2201/2003, hoci posledný uvedený článok ukladá súdu, ktorý začal konať ako druhý, prerušiť konanie, ak sa potvrdí právomoc prvého súdu, ktorý začal konať, táto požiadavka by nemala vylučovať možnosť, aby súd, ktorý začal konať ako druhý, podal návrh podľa článku 15 ods. 2 písm. c) nariadenia č. 2201/2003.

38. Pokiaľ ide o pojem „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“, uvedený v článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, Komisia tvrdí, že tento pojem v nijakom prípade nenaznačuje, že by táto možnosť bola obmedzená na súde prvého stupňa.

39. Komisia sa domnieva, že *ratio legis* článku 15 nariadenia č. 2201/2003 priznáva vnútroštátnemu súdu mieru voľnej úvahy, ktorá mu umožní v prípade potreby prijať rozhodnutie o postúpení právomoci, ale pod podmienkou, že to bude v „najlepšom záujme dieťaťa“.

2. Posúdenie

a) Úvod

40. Vo veľmi krátkom rozhodnutí o postúpení, ktoré nemá viac ako 21 bodov, Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž) sa (svojou prvou otázkou) v podstate pýta, akým spôsobom sa má vykladať pojem „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“, ktorý upravuje článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, a či postúpenie veci súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci samej, môže byť vykonané podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, hoci postupujúci súd je odvolacím súdom a súd vo vhodnejšej situácii je súd prvého stupňa.

41. Najprv je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor už mal príležitosť zaoberať sa výkladom ustanovení uvedených v článku 15 nariadenia č. 2201/2003, ale ešte nerozhodoval o výklade pojmu „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“, ako je stanovené v odseku 1 tohto článku.

42. V rozsudku z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), ktorý budem v týchto návrhoch opakovane citovať nižšie, ktorý sa hlavne týka výkladu článku 15 nariadenia č. 2201/2003, sa vnútroštátny súd pýtal na rozsah a podmienky uplatnenia tohto ustanovenia, ale aj na pojem „súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii“ a na relevantné kritériá pre určenie tohto súdu, ako aj pojem „najlepší záujem dieťaťa“.⁷ Súdny dvor rozhodol, že požiadavka, podľa ktorej musí byť postúpenie v najlepšom záujme dieťaťa, znamená, že súd, ktorý má právomoc, sa najmä uistí, vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, že postúpenie na súd iného členského štátu, ktoré plánuje, nemôže mať nepriaznivý vplyv na situáciu tohto dieťaťa.⁸

43. Ako to zdôrazňuje Komisia, zdá sa, že táto vec je charakterizovaná situáciou, v ktorej dva súde v zásade vyvodzujú svoju právomoc z nariadenia č. 2201/2003.

7 Pozri tiež moje návrhy v tejto veci (C-428/15, EU:C:2016:458). Pozri tiež podobnú vec, o ktorej nedávno rozhodoval britský Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva): In the matter of N (Children) [2016] UKSC 15. Pre analýzu pozri napríklad, PIRRUNG, J.: *Forum (non) conveniens – Art. 15 EuEheVO vor zwei obersten Common law-Gerichten*. IPPrax, 2017, 562, číslo 6, pre ktoré tak Súdny dvor vo veci D. (C-428/15), ako aj Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) „sind auf unterschiedlichen Wegen Ergebnissen gekommen und haben richtigen zu einem besseren Verständnis der forum non conveniens ... -Regel in europäischen Sorgerechtsverfahren beigetragen“.

8 Pozri rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 61). Pozri tiež rozsudok z 19. novembra 2015, P (C-455/15 PPU, EU:C:2015:763), zaoberajúci sa najmä článkom 23 písm. a) nariadenia č. 2201/2003, ktorý sa týka dôvodu neuznania rozhodnutia vydaného v oblasti rodičovských práv a povinností založeného na verejnom poriadku a ktorý sa tiež incidenčne zaoberá výkladom článku 15 nariadenia č. 2201/2003.

44. V tejto súvislosti vzhľadom na to, že sa zdá, že obvyklý pobyt dieťaťa sa nachádza už od roku 2012 v Spojenom kráľovstve, a to bez prerušenia počas celej veci, právomoc rumunských súdov (konajúcich ako prvých) vo veciach rodičovských práv a povinností môže byť stanovená len na základe článku 12 ods. 1⁹ v spojení s článkom 3 ods. 1 písm. a) treťou zarážkou nariadenia č. 2201/2003 („miesto obvyklého pobytu odporcu“), teda v rámci doplnkovej právomoci k právomoci vo veciach rozvodu. Toto ustanovenie predstavuje výnimku z pravidla uvedeného v článku 8 nariadenia č. 2201/2003.¹⁰

45. Hoci bolo manželstvo rozvedené rumunským súdom, doplnková právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností sa naďalej riadi článkom 12 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 až do prijatia právoplatného rozhodnutia v tejto veci, čo ešte nie je prípad v prejednávanej veci.

46. Keďže všetky tri deti majú svoj obvyklý pobyt v Spojenom kráľovstve, kde bývajú so svojou matkou od roku 2012, súdy Spojeného kráľovstva (konajúce ako druhé na základe návrhu žalobkyne) odvodzujú svoju právomoc vo veci rodičovských práv a povinností z článku 8 nariadenia č. 2201/2003.¹¹

47. Zastávam preto názor, že je potrebné objasniť, či článok 15 nariadenia č. 2201/2003 o postúpení právomoci sa vzťahuje: buď na prípad, keď súdy oboch členských štátov majú právomoc podľa tohto nariadenia, alebo umožňuje postúpenie právomoci len na súdy členského štátu, ktoré by inak nemali právomoc podľa tohto nariadenia.

48. V poslednom uvedenom prípade je odpoveď jednoduchá: článok 15 nariadenia č. 2201/2003 nie je uplatniteľný v prejednávanej veci. V skutočnosti teda vzniká jednoduchá otázka riešenia prekážky začatého konania na základe článku 19 nariadenia č. 2201/2003.¹²

1) Uplatní sa článok 15 nariadenia č. 2201/2003, ak súdy oboch členských štátov majú právomoc vo veci samej v zmysle tohto nariadenia?

49. Nariadenie č. 2201/2003 vo svojom článku 15 obsahuje inovatívne pravidlo, ktoré výnimočne umožňuje súdu, ktorý začal konanie vo veci a má právomoc vo veci samej, postúpiť vec na súd iného členského štátu, ak posledný uvedený je vo vhodnejšej situácii na jej rozhodovanie. Môže vec postúpiť v celom rozsahu alebo len v špecifickej časti.¹³

50. Totiž „v oblasti rodičovských práv a povinností, jednou z najväčších novín v nariadení [č. 2201/2003] – imitujúceho v tomto dohovore [o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1996“)] – je zavedenie mechanizmu dialógu medzi európskymi sudcami, založeného na posúdení ich právomoci na základe úvah o účelnosti. Na základe inšpirácie doktrínou

9 Pozri body 2 a 10 návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

10 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci W a V (C-499/15, EU:C:2016:920, bod 51).

11 „Pokiaľ ide o kontext, ktorého súčasťou sú článok 8 ods. 1 a článok 12 ods. 3 nariadenia č. 2201/2003, odôvodnenie 12 tohto nariadenia spresňuje, že právomoc by mal mať v prvom rade súd členského štátu obvyklého pobytu dieťaťa. V súlade s týmto odôvodnením článok 8 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že všeobecná právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností sa určuje podľa tohto pobytu“ (rozsudok Súdneho dvora z 1. októbra 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 41).

12 V prípade, že sa uplatní len článok 19, pričom jasne vyplýva, že obe konania majú rovnaký predmet, keďže ide o veci týkajúce sa rodičovských práv a povinností, bolo by na súde Spojeného kráľovstva, aby odmietol vykonávať svoju právomoc, lebo začal konanie ako druhý. Pozri v tejto súvislosti vec *Liberato* (C-386/17), kde konanie aktuálne prebieha, v ktorej bola Súdneho dvora položená otázka o dôsledkoch zjavného porušenia pravidiel upravujúcich prekážku začatého konania uvedených v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 vo veciach rodičovských práv a povinností. Vnútroštátny súd sa pýta, či takéto porušenie môže brániť uznaniu rozhodnutia vydaného pri porušení týchto pravidiel z dôvodu, že by to bolo v rozpore s verejným poriadkom v dožiadanom členskom štáte, vzhľadom na článok 24 tohto nariadenia alebo na kogentné ustanovenia procesného práva Únie.

13 Pozri Praktickú príručku na uplatňovanie nového nariadenia Brusel IIa zverejnenú Európskou komisiou, 2015, dostupnou na <http://e-justice.europa.eu>, s. 34.

forum non conveniens, článok 15 nariadenia č. 2201/2003 [– pozoruhodné ustanovenie,¹⁴ ale často považované za trochu zložité –] umožňuje „postúpenie“ veci súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na rozhodnutie o tejto veci (porov. s čl. 8 a 9 [Haagskeho dohovoru] z roku 1996..., ktoré rozkladajú mechanizmus na postúpenie [právomoci – *forum non conveniens*] alebo uplatnenie právomoci [*forum conveniens*...])“.¹⁵

51. Článok 8 Haagskeho dohovoru z roku 1996 umožňuje predloženie návrhu vždy, keď sa príslušný orgán domnieva, že orgán iného zmluvného štátu je vo „vhodnejšej situácii“ na posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Podľa článku 8 ods. 2 písm. d) Haagskeho dohovoru z roku 1996 existencia úzkeho vzťahu s dieťaťom predstavuje prvok hodnotenia kritéria „najlepšieho zo všetkých“ orgánov na posúdenie záujmu dieťaťa, ale neukladá povinnosť.

52. Hoci *modus operandi* mechanizmu nariadenia č. 2201/2003 a Haagskeho dohovoru z roku 1996 nie sú identické, nevidím nijaký dôvod na to, aby sa článok 15 nariadenia č. 2201/2003 nemohol použiť v prípade „konkurenčnej“ právomoci, teda keď dva sudy (rozličných členských štátov) majú právomoc podľa tohto nariadenia.

53. Domnievam sa totiž, že to platí tým skôr, že takéto postúpenie právomoci musí byť umožnené článkom 15 nariadenia č. 2201/2003, keďže súd, na ktorý sa navrhuje postúpenie veci *ex hypothesi*, musí mať úzku väzbu s dieťaťom.

54. Článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 umožňuje postúpenie určitej veci súdu iného členského štátu, než je štát súdu, ktorý má obvykle právomoc, za predpokladu, že ako to vyplýva z odôvodnenia 13 tohto nariadenia, takéto postúpenie spĺňa prísne a špecifické¹⁶ podmienky a nastane len výnimočne.¹⁷

55. Ako Súdny dvor rozhodol najprv v rozsudku z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 50), podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 môže vnútroštátny súd členského štátu postúpiť vec v oblasti rodičovských práv a povinností len súdu iného členského štátu, ku ktorému má dotknuté dieťa „osobitnú väzbu“.

56. Ďalej podľa rozsudku z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 51), s cieľom preukázať existenciu takejto väzby v konkrétnej veci je potrebné odvolať sa na faktory, ktorých taxatívny výpočet je uvedený v článku 15 ods. 3 písm. a) až e) nariadenia č. 2201/2003. Z toho vyplýva, že automaticky nie je možné postúpiť veci, v ktorých tieto faktory chýbajú.

14 Pokiaľ berieme do úvahy rôzne európske právne systémy a predovšetkým systémy Brusel I a Brusel Ia, ktoré nedovoľujú takúto súdnu spoluprácu medzi členskými štátmi (v každom prípade, nie v súčasnosti). Pozri rozsudok z 1. marca 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, body 38 a 41), v ktorom Súdny dvor zastáva názor, že „uplatnenie teórie *forum non conveniens*, ktorá ponecháva príslušnému sudcovi široký priestor pre voľnú úvahu pri zodpovedaní otázky, či by cudzí súd bol vhodnejším na konanie vo veci, je však takej povahy, že ohrozuje predvídateľnosť pravidiel právomoci stanovených Bruselským dohovorem, predovšetkým pravidla uvedeného v článku 2, a v dôsledku toho zásadu právnej istoty ako základ tohto Dohovoru“. V tejto súvislosti pozri napríklad NI SHUILLEABHAIN, M.: *Cross-Border Divorce Law, Brussels II bis*. Oxford University Press, 2010, s. 202 a nasl. (na s. 225 autor navrhuje zaviesť v nových právnych predpisoch ustanovenie založené na článku 15 nariadenia č. 2201/2003 a tiež umožňujúce za určitých okolností postúpenie vecí týkajúcich sa rozvodu).

15 GALLANT, E.: *Le forum non conveniens de l'article 15 du règlement Bruxelles II bis (affaire C-428/15, D)*. In: *Revue critique de droit international privé (RCDIP)*, 2017, s. 464. Pozri tiež, pokiaľ ide o článok 15, ANCEL, B. a MUIR WATT, H.: *L'intérêt supérieur de l'enfant dans le concert des juridictions: le règlement Bruxelles II bis*. RCDIP, 2005, s. 569; GALLANT, E.: *Règlement II bis*. Rép. Internat. Dalloz, 2007, spec. č. 157; ako aj JOUBERT, N.: *Autorité parentale*. J.-Cl. int. fasc. 549-20, 172.

16 Napríklad: „in Spain, a decision from the Supreme Court which refused to transfer the jurisdiction to a Belgian court, whereas the whole family was now living in Belgium. The refus[al] was based on the fact that a significant period of time had elapsed since the beginning of the proceedings and that the best interests of the child required a quick resolution of his situation“ (pozri rozsudok Tribunal Supremo zo 7. júla 2011, 496/2011, SP/SENT/639104), táto časť je citovaná v PATAUT, E. a GALLANT, E.: in U. Magnus a P. Mankowski (ed.), *ECPII – European Commentaries on Private International Law, Brussels IIbis Regulation*. Otto Schmidt, 2017, s. 175. Pozri tiež rozsudok [2016] UKSC 15, už citovaný v poznámke pod čiarou 7.

17 Pozri rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 47).

57. Podľa bodu 53 toho istého rozsudku sa prvé dva faktory týkajú miesta pobytu daného dieťaťa nadobudnutého v inom dotknutom členskom štáte buď pred alebo až po začatí konania na súde, ktorý má obvykle právomoc, a podľa jeho bodu 52 tieto prvky preukazujú blízkosť medzi dieťaťom, ktorého sa vec týka, a iným členským štátom, než v ktorom sa nachádza súd, ktorý má právomoc rozhodnúť na základe článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003.

58. Je preto zrejmé, že členský štát súčasného miesta obvyklého pobytu dieťaťa nie je medzi členskými štátmi vymenovanými v tomto ustanovení, zatiaľ čo právomoc súdov v štáte obvyklého pobytu dieťaťa je základným kameňom súdnej právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností. Táto skutočnosť naznačuje, že článok 15 nariadenia č. 2201/2003 sa týka výlučne pridelenia právomoci postúpením na súdy členského štátu, ktoré podľa nariadenia č. 2201/2003 ešte nemali právomoc na prejednanie veci.

59. Domnievam sa však, že to nijako nebráni, aby sa článok 15 tohto nariadenia mohol uplatniť v prípade, keď dva súdy majú právomoc, najmä ak sa dohodli, že jeden z nich je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci.

60. Zastávam totiž názor (rovnako ako Komisia), že je logické, že „súčasné miesto obvyklého pobytu“ v členskom štáte, ktoré predstavuje základný kameň súdnej právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, totiž nevyhnutne zahŕňa užšie prepojenie než predchádzajúce miesto pobytu (ako uznáva samotný rumunský súd). Článok 15 nariadenia č. 2201/2003 – ktorý by mal umožniť určitú pružnosť vo výnimočných prípadoch s cieľom lepšie chrániť najlepší záujem dieťaťa – svedčí v prospech výkladu pojmu „osobitná väzba s členským štátom“, ktorý zahŕňa súčasné miesto obvyklého bydliska (v prejednávanej veci od roku 2012) dieťaťa v členskom štáte, čo znamená uplatňovanie tohto ustanovenia v prípadoch, v ktorých súd, ktorý je vo vhodnejšej situácii, už má právomoc podľa nariadenia č. 2201/2003.

61. Tento názor podporuje aj právna náuka.

62. Po prvé „[Article 15 is about] a court having jurisdiction as to the substance of the matter pursuant to Articles 8-14 of the Regulation [transferring jurisdiction to a Member State] not necessarily also having jurisdiction pursuant to Article 8 et seq. of the Regulation“.¹⁸

63. Po druhé „[a]nother and far more important principle laid down in Article 15(1) is that this transfer can be for the benefit of any Member State’s court. The provision states that this transfer should concern a court ‚with which the child has a particular connection‘, and the exact nature of these connections is listed in paragraph (3). However, Article 15(1) does not require that the designated court would otherwise have jurisdiction over the subject matter. Therefore, the transfer mechanism is... [one] allowing a competent court to transfer a case to any Member State court, provided that the particular connection is identified. This analysis implies that Article 15 is not only a court cooperation provision, but contains also a jurisdictional rule. The effect of this rule is to give jurisdiction to any Member State court, providing there is a particular connection between the court and the child“,¹⁹ čo sa zdá byť prípad prejednávanej veci.

64. Preto „Article 15(1) can therefore be analysed in connection with Article 12(3) of the Regulation, which also provides for a very open jurisdictional rule. The difference lies [in] the fact that Article 12(3) relies on party autonomy, whereas Article 15(1) relies on judicial cooperation. The bases of jurisdiction are therefore very different, but the main effect of both provisions is very similar: giving jurisdiction to a court that is not designated by any of the connecting factors of the Regulation“.²⁰

65. Z toho vyplýva, že článok 15 nariadenia č. 2201/2003 je v prejednávanej veci uplatniteľný.

18 Staudinger-Pirrung, BGB, Vorbem C-H zu Art. 19 EGBGB, Internationales Kindschaftsrecht, 2009, Art 15 Regulation No 2201/2003, para. C 89.

19 Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Pozri PATAUT, E. a GALLANT, E.: c. d., s. 176.

20 Pozri PATAUT, E. a GALLANT, E.: c. d., s. 176.

2) Pojem „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“

66. Poukazujem na to, že tento pojem nie je definovaný v nariadení č. 2201/2003.

67. V tejto súvislosti je potrebné tento pojem vykladať s prihliadnutím na kontext, v ktorom sa nachádza článok 15, a na ciele sledované nariadením č. 2201/2003.²¹

68. Preto si myslím (rovnako ako rumunská vláda), že pojem „súdy..., ktoré majú právomoc vo veci samej“ sa má vykladať vzhľadom na definíciu pojmu „súd“. Podľa článku 2 bodu 1 nariadenia č. 2201/2003 pojem „súd“ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia podľa článku 1 tohto nariadenia.²²

69. Podľa rozsudku z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 61) sa má článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že na to, aby bolo možné usúdiť, že súd iného členského štátu, ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vo vhodnejšej situácii, musí príslušný súd členského štátu zabezpečiť, že postúpenie veci takémuto súdu môže priniesť skutočnú a konkrétnu pridanú hodnotu na posúdenie tejto veci, najmä s ohľadom na procesné pravidlá uplatniteľné v uvedenom členskom štáte, a že na to, aby bolo možné usúdiť, že takéto postúpenie je v najlepšom záujme dieťaťa, sa súd členského štátu, ktorý má právomoc, musí najmä uistiť, že uvedené postúpenie veci nemôže mať nepriaznivý vplyv na situáciu tohto dieťaťa.

70. Stačí konštatovať, že nič v použitých pojmoch („súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“) nenaznačuje, že by možnosť postúpiť právomoc podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 bola vyhradená súdom prvého stupňa.

71. Keďže pôvodný vnútroštátny súd disponuje veľkou mierou voľnej úvahy, ktorá mu umožní prijať rozhodnutie o postúpení právomoci alebo o jej nepostúpení (čo je okrem iného logické, lebo je to v súlade s teóriou *forum non conveniens*, ktorá stojí v pozadí procesu postúpenia stanoveného v článku 15 nariadenia č. 2201/2003), zastávam názor (rovnako ako Komisia), že neexistuje nijaký dôvod, aby bola táto miera voľnej úvahy vyhradená súdom prvého stupňa. A to o to viac, že sa možnosť postúpenia právomoci môže vyskytnúť až pri preskúmaní veci súdom vyššieho stupňa.

72. V prejednávanej veci totiž konanie pred rumunskými súdmi bolo preskúmané odvolacím súdom, keď bola doručená žiadosť o postúpenie od súdu Spojeného kráľovstva, na ktorý sa matka obrátila približne dva roky po tom, ako podala návrh na rumunský súd. Počas celého procesu žili deti v Spojenom kráľovstve. Ak by konanie prebiehalo v Rumunsku, deti by tam mali byť vypočuté a stanovisko britského znalca by mohlo byť potrebné pre správne pochopenie rozhodnutí, ktoré by sa mali prijať v oblasti rodičovských práv a povinností (opatrovníctvo a práva styku). To by mohlo zvýšiť náklady a dĺžku konania, hoci je vždy v najlepšom záujme dieťaťa, aby rozhodnutia boli prijaté v čo najkratšom čase.

73. Preto sa výraz „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“ uvedený v článku 15 nariadenia č. 2201/2003 má vykladať tak, že odkazuje aj na odvolacie súdy, ktoré môžu, buď na návrh, alebo z ich vlastného podnetu, postúpiť vec súdu iného členského štátu, ktorý je vo vhodnejšej situácii za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v článku 15 nariadenia č. 2201/2003.

²¹ Pozri analogicky rozsudok z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 41).

²² Podľa článku 1 sa toto nariadenie uplatňuje predovšetkým na návrhy týkajúce sa rozvodu a rodičovských práv a povinností.

B. O druhej otázke

1. Zhrnutie pripomienok účastníkov konania

74. Rumunská vláda poznamenáva, že nariadenie č. 2201/2003 je založené na zásadách spolupráce a vzájomnej dôvery medzi súdmi, teda zásadami, ktoré viedli k vzájomnému uznávaniu a výkonu súdnych rozhodnutí vydaných v členských štátoch.²³ Podľa Súdneho dvora je súčasťou zásady vzájomnej dôvery, že súd členského štátu, na ktorý je podaný návrh vo veci rodičovských práv a povinností, overí svoju právomoc podľa článkov 8 až 14 nariadenia č. 2201/2003.²⁴ Ako spresňuje článok 24 nariadenia č. 2201/2003, súdy ostatných členských štátov nesmú skúmať posúdenie, ktoré uskutočnil prvý súd, ktorý začal konať.²⁵

75. Okrem toho účelom právnych ustanovení týkajúcich sa odmietnutia výkonu svojej právomoci je zabrániť tomu, aby sa viedli súbežné konania na súdoch v rôznych členských štátoch a aby sa vydali protichodné súdne rozhodnutia.

76. Rumunská vláda navrhuje odpovedať na druhú otázku v tom zmysle, že ustanovenia nariadenia č. 2201/2003 vo všeobecnosti a osobitne jeho článok 15 sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, ak podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 súd, ktorý má právomoc, rozhodne o postúpení veci súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, a ak posledný uvedený súd, podľa článku 15 ods. 5 prvej vety tohto nariadenia, súhlasí s prevzatím tejto veci podľa článku 15 ods. 5 druhej vety toho istého nariadenia, potom prvý súd, ktorý začal konať, odmietne vykonávať svoju právomoc.

77. Komisia v podstate tvrdí, že v prípade postúpenia právomoci na súd iného členského štátu bude mať rozhodnutie vydané v prvom stupni účinky, ktoré mu priznáva vnútroštátne právo, pokiaľ nebolo zmenené alebo nahradené s účinnosťou do budúcnosti novým rozhodnutím súdu, ktorý vykonáva právomoc podľa nariadenia č. 2201/2003.

2. Posúdenie

78. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, v prípade kladnej odpovede na prvú otázku, na zaobchádzanie s rozhodnutím vydaným v prvom stupni rumunskými súdmi, keďže vec bola postúpená súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii na prejednanie veci samej.

79. Podľa článku 448 ods. 1 bodu 1 rumunského občianskeho súdneho poriadku rozhodnutia vo veciach rodičovských práv a povinností vydané v prvostupňovom konaní sú vykonateľné.

80. Ako teda uvádza Komisia, pokiaľ ide o osud rozhodnutia vydaného rumunskými súdmi prvého stupňa ešte pred prípadným postúpením právomoci zo strany odvolacieho súdu, v prejednávanej veci vnútroštátneho súdu, hoci odôvodnenie 13 nariadenia č. 2201/2003 uvádza postúpenie „vecí“, znenie odsekov 1 a 5 článku 15 nariadenia č. 2201/2003 sa vzťahuje len na postúpenie alebo výkon „právomocí“ súdov.

81. V súlade s článkom 15 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003 prvý súd, ktorý začal konanie, buď odmietne vykonávať svoju právomoc, ak súd iného členského štátu vyhlási svoju právomoc a ukončí konanie, ktoré sa pred ním vedie, alebo v opačnom prípade, pokračuje v jeho výkone.

23 Pozri rozsudok z 15. februára 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, bod 50).

24 Pozri rozsudok z 15. júla 2010, Purucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 73).

25 Pozri rozsudok z 15. júla 2010, Purucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 74).

82. Inými slovami, keď prebieha konanie o návrhu na postúpenie právomoci, súd, ktorý začal konanie ako prvý v tejto veci, pokračuje v konaní v danej veci. Následne, ak počas tohto obdobia zistí existenciu bezprostredného rizika pre dieťa, prináleží mu vykonávať svoju právomoc podľa nariadenia č. 2201/2003, s cieľom prijať všetky potrebné opatrenia na ochranu dieťaťa. Tieto opatrenia sú právne uznané podľa nariadenia č. 2201/2003 (článok 21 s názvom „Uznanie rozsudku“) a zostávajú v platnosti dovtedy, kým súd iného členského štátu, ktorý uznal svoju právomoc, sa rozhodne ich zrušiť alebo zmeniť a doplniť.

83. Podobne osud prvostupňového rozhodnutia musí byť upravený v súlade s vnútroštátnym právom členského štátu, ktorý postúpil právomoc.

84. Domnievam sa (rovnako ako Komisia), že ak dožadujúci súd odmietne svoju právomoc a ak sa začnú nové konania, súd v dožiadanom členskom štáte, na ktorý bola právomoc postúpená, ju môže vykonávať.

85. Zdôrazňujem, že článok 21 a nasl. nariadenia č. 2201/2003 sa týkajú uznávania a výkonu rozhodnutí a že jeho článok 23 písm. e) okrem iného stanovuje, že rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností sa neuzná, ak je nezlučiteľný s neskorším rozhodnutím vydaným v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie.

86. Z toho vyplýva, že rozhodnutie vydané v prvom stupni rumunským súdom bude mať účinky, ktoré mu priznáva vnútroštátne právo, kým nebude zmenené alebo nahradené s účinnosťou do budúcnosti novým rozhodnutím iného súdu, ktorý vykonáva právomoc podľa nariadenia č. 2201/2003.

V. Návrh

87. Z týchto dôvodov navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) takto:

1. Pojem „súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej“ v zmysle článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, sa vzťahuje aj na odvolacie súdy, ktoré môžu, buď na návrh, alebo z ich vlastného podnetu, postúpiť vec súdu iného členského štátu, ktorý je vo vhodnejšej situácii, za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v článku 15 nariadenia č. 2201/2003.
2. Odvolací súd, ktorý postúpil právomoc na súd iného členského štátu, odmietne vykonávať svoju právomoc podľa článku 15 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003, čím sa ukončí konanie, ktoré pred týmto súdom prebiehalo v súlade s jeho vnútroštátnym procesným právom. Rozhodnutie vydané v prvom stupni v rámci predmetného konania bude mať účinky, ktoré mu priznáva to isté vnútroštátne právo, kým nebude zmenené alebo nahradené s účinnosťou do budúcnosti novým rozhodnutím iného súdu, ktorý vykonáva právomoc podľa uvedeného nariadenia č. 2201/2003.